

Kattengedrag en stress

Tekst: Marijke Faber

In de afgelopen edities van Noorderlicht heb ik u kennis laten maken met enkele facetten bij het houden van katten, die invloed hebben op het gedrag: het territorium van katten en communicatie. Deze aflevering gaat over stress. Nu staan katten erom bekend, dat ze zich van niets en niemand iets aantrekken en het liefst alleen hun eigen zin doen. Dit lijkt ook zo, maar dat is allemaal buitenkant. Van binnen gebeurt er namelijk van alles. Katten zijn heus niet zo stoer als ze zich meestal gedragen. Katten houden er namelijk helemaal niet van als er iets in huis verandert of als er iets onvoorspelbaars gebeurt. U vindt een nieuw bankstel wellicht geweldig, maar u doet uw kat er echt geen plezier mee. Kinderen of kleinkinderen, u kijkt er misschien al jaren naar uit, maar uw kat vindt het helemaal niks. U kan niet wachten tot er een nieuw kitten in huis komt wonen, nou, uw kat wel hoor, die wil liever helemaal geen veranderingen en al helemaal geen huisgenoot. Katten laten hun onvrede soms niet zo duidelijk merken, maar het is binnenin een kat één brok stress en dat kan vervelende gevolgen hebben.

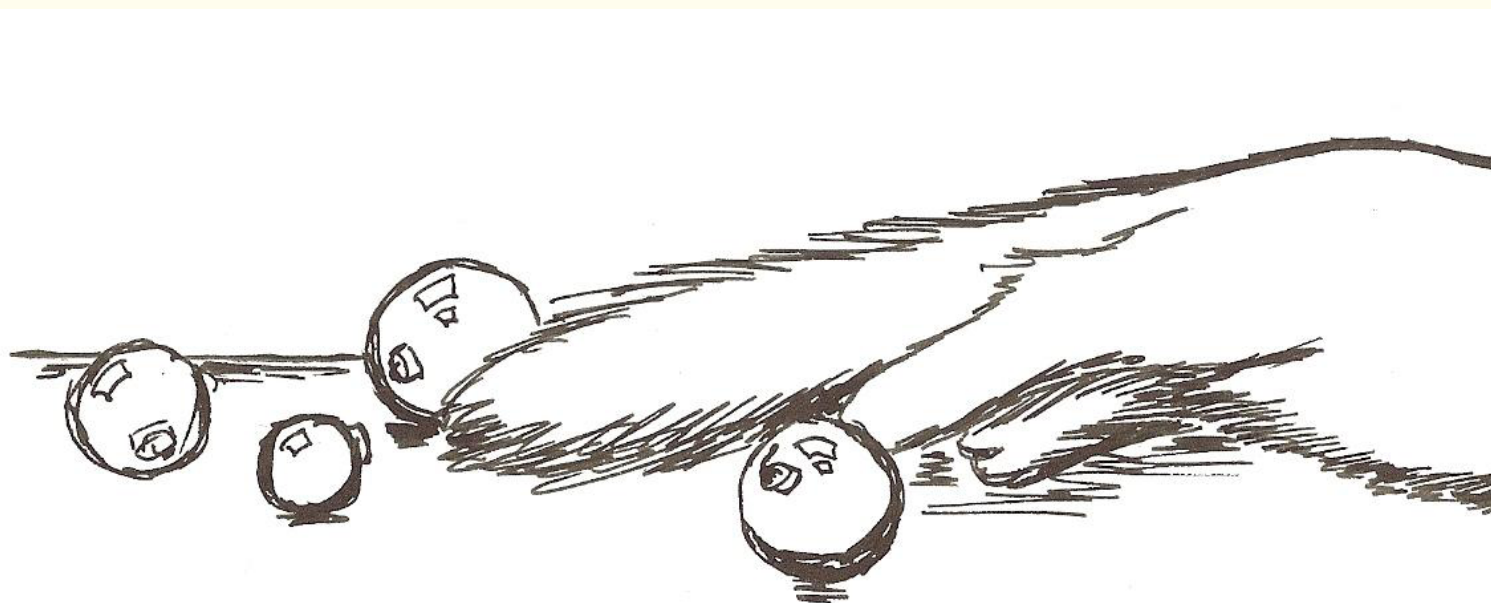
Bij een kat is er een groot verschil tussen acute stress en chronische stress. Acute stress is meestal helemaal geen probleem. Als uw kat een vogeltje ziet, waar hij wel zin in heeft of wanneer u met uw kat speelt en u gooit een speelgoedmuis de kamer in, dan gebeurt er binnenin de kat van alles: Er worden in zijn lichaam allerlei hormonen en enzymen

(adrenaline en cortisol) aangemaakt, die het o.a. mogelijk maken, dat zijn ademhaling en hartslag omhoog gaat; er gaat zoveel mogelijk bloed naar de spieren, zodat deze extra kunnen worden aangespannen om deze vogel of muis in één geweldige sprong te pakken te nemen. Zodra hij zijn prooi gevangen heeft, zal zijn ademhaling en hartslag weer dalen naar de normale frequentie en zullen zijn spieren zich weer ontspannen en zullen de andere organen weer van bloed worden voorzien, omdat de spieren dit niet meer nodig hebben. De stress is weer voorbij, niets aan de hand dus.

Het wordt pas een echt probleem als er sprake is van chronische stress. Dit ontstaat in situaties waarin een kat de wereld om zich heen niet meer duidelijk en voorspelbaar vindt of als een kat niet meer de dingen kan doen waardoor hij een kat is (bijvoorbeeld verving). Als een kat steeds pijn heeft of altijd bang is, dan gebeurt er binnenin zijn lichaam hetzelfde als bij acute stress, alleen gaat het niet na een paar minuten voorbij. Hierdoor blijft zijn hartslag en bloeddruk langdurig extreem hoog, gaat het bloed niet meer naar zijn nieren, lever en darmen, maar naar de organen, die het mogelijk maken snel te vluchten of aan te vallen.

STRESS SIGNALLEN

Wij kennen katten vooral als jager op muizen en vogeltjes, maar een kat is zelf ook een prooidier voor grotere predators (roofdieren). Daarom laat een kat het meestal niet zien

© Diane van Dijk

wanneer hij zich niet prettig voelt, want daarmee wordt hij kwetsbaar. Hij is een meester in het verbergen van pijn en emotie, maar voor een oplettende kijker is het wel degelijk mogelijk om te zien, dat een kat last heeft van stress. Je moet alleen weten waar je op moet letten.

Als je bij je kat één van de volgende signalen langdurig ziet, of je ziet meerdere signalen samen, dan is er iets aan de hand wat stress veroorzaakt.

Tongelen (bek aflikken), trillen van vacht op zijn rug, pootje heffen (één van zijn voorpoten optillen), niezen, geeuwen en hijgen. Aan het optillen van één van zijn voorpootjes wordt veel waarde gehecht, dus als u dit regelmatig ziet, moet u alert zijn. Probeer in deze gevallen er achter te komen waardoor dit komt.

Chronische stress wordt op verschillende manieren veroorzaakt: Een kat wordt langdurig met een negatieve situatie geconfronteerd of een vervelend incident komt heel vaak voor, maar het kan ook zijn, dat een kat zich in een vervelende situatie bevindt en hij kan het niet beïnvloeden. In de aflevering over het territorium heeft u kunnen lezen dat er problemen kunnen ontstaan, als katten, die het niet goed met elkaar kunnen vinden, toch voerbakjes of kattenbakken moeten delen. Territoriumproblemen zullen altijd gepaard gaan met stress.

Chronische stress is dus uitermate slecht voor de gezondheid van een kat. Verminderde weerstand, verhoogde bloeddruk, slechte wondgenezing, concentratieproblemen, verlaagd libido en verhoogd risico op suikerziekte, kunnen allemaal ontstaan als gevolg van chronische stress. Daarnaast kunnen katten abnormaal gedrag gaan vertonen. Hierbij moet u denken aan de volgende gedragsafwijkingen:

PSYCHOGEEN LIKKEN

Overmatige vachtverzorging kan zover gaan dat de kat zich niet alleen helemaal kaal likt, maar zelfs zijn huid helemaal kapot maakt. Bij het likken komen er stofjes vrij (endorfi-

nes) die verslavend werken. Als het dus te lang duurt, zal de kat dit probleem altijd houden, ook als er geen reden meer voor is.

APATHIE EN/OF TERUGGETROKKEN ZIJN

Omdat een kat zich bij chronische stress gewoon niet lekker voelt, zal hij zich terugtrekken, nergens op reageren of zo min mogelijk bewegen.

SPROEIEN

Een kat met chronische stress zal proberen iets te vinden waardoor hij zich prettiger gaat voelen. Sommige katten kunnen zelfs gaan sproeien. Het is belangrijk dat u een kat niet straft voor dit vervelende gedrag, want u zult daarmee de stress beslist niet verminderen (integendeel zelfs). Probeer te ontdekken waardoor de stress wordt veroorzaakt. Als u de oorzaak kunt weghalen, zal ongewenst gedrag meestal verdwijnen.

Chronische stress kan een heel groot probleem vormen. Niet alleen omdat er probleemgedrag kan ontstaan, maar vooral omdat het lichaam van een kat in een constante staat van paraatheid verkeert, waardoor allerlei gezondheidsproblemen kunnen ontstaan. Wees dus alert op de stresssignalen, die u kunt herkennen. Roep de hulp in van een gedragsdeskundige als u er zelf niet uitkomt, want uw kat is het altijd meer dan waard.

Bedenk in elk geval dat een nieuw bankstel of de verplaatsing van de lievelingskrabpaal de wereld van uw kat al onvoorspelbaar en oncontroleerbaar kan maken, waardoor er stress kan ontstaan.

In het volgende Noorderlicht wil ik u wat meer vertellen over de verschillende vormen van agressie. ☺

De gebruikte tekeningen hebben niets met dit artikel te maken en zijn gebruikt ter illustratie en ingezonden door leden.

